

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2004-2005

20 januari 2005

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA

Interpellatie van de heer Erik Arckens tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de werking, de beoordelingscompetentie en de legitimiteit van de diverse advies- en beoordelingscommissies in de cultuursector, meer bepaald met betrekking tot het Kunstendecreet

Vraag om uitleg van de heer Johan Deckmyn tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de steun van de Vlaamse regering aan de opvoering van een omstreden artistieke productie van Jan Fabre in Parijs

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de resultaten van het bibliotheekonderzoek van de VUB in samenwerking met het Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken

Vraag om uitleg van de heer Johan Deckmyn tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de oprichting van een nationaal sportcentrum in Tubeke

Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Donderdag 20 januari 2005

Waarnemend voorzitter: de heer Johan Deckmyn

– *De interpellatie wordt gehouden om 9.39 uur.*

Interpellatie van de heer Erik Arckens tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de werking, de beoordelingscompetentie en de legitimiteit van de diverse advies- en beoordelingscommissies in de cultuursector, meer bepaald met betrekking tot het Kunstendecreet

De voorzitter: Aan de orde is de interpellatie van de heer Arckens tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de werking, de beoordelingscompetentie en de legitimiteit van de diverse advies- en beoordelingscommissies in de cultuursector, meer bepaald met betrekking tot het Kunstendecreet.

De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega, op 24 december 2004 maakte De Morgen een lijst bekend van de beoordelings- en adviescommissies voor het Kunstendecreet. Deze commissies moeten zich buigen over de subsidieaanvragen in het kader van het Kunstendecreet. Het decreet regelt de erkenning en subsidiëring voor 2006 van theatergezelschappen, festivals, enzovoort. Concreet betekent dit dat de commissies zich moeten buigen over honderden subsidieaanvragen die het Vlaams kunstenlandschap zullen herverkavelen. De commissies moeten tegen mei 2005 hun advies overmaken aan de minister die de knopen doorhakt.

Mijnheer de minister, u hebt vorige week een toespraak gehouden over de dertien beoordelingscommissies. Het gaat over in totaal 128 mensen. In eerste instantie is het van belang het onderscheid

te maken tussen een adviescommissie en een beoordelingscommissie. In de kranten is dat verschil niet altijd duidelijk.

Artikel 79 van het Kunstendecreet regelt de oprichting door de Vlaamse Regering van beoordelingscommissies, voor onderdelen van een beleidsveld of voor transversale beleidsaspecten zoals kunstencentra, werkplaatsen, festivals, kunsteneducatie, publicaties, beeldende kunst, enzovoort. In artikel 80 is sprake van een adviescommissie die boven de beoordelingscommissie staat. Zij moet waken over de kwaliteitsvolle organisatie van de interne werking van de beoordelingscommissies, beleidsgericht advies formuleren op basis van de kwaliteitsbeoordeling in de beoordelingscommissies en overleg stimuleren met de fondsen. De leden van de adviescommissie worden geacht een totaalvisie op het beleidsveld te hebben.

De werking, de legitimiteit en de beoordelingscompetentie van de adviescommissies hebben sinds de oprichting ervan in de diverse kunstsectoren voor heel wat twijfels gezorgd. Ik heb tijdens de kerstvakantie een boek gelezen van een van uw voorgangers, de heer Patrick Dewael. Hij schreef in 'De warme Hand. Cultuur maakt het verschil': 'Heel wat adviescommissies zijn verworpen tot groepjes van belanghebbenden.'

Lang voor de oprichting van het VAF was er een adviescommissie voor de filmsubsidiëring die al even bevooroordeeld te werk zou zijn gegaan. Ik citeer de heer Dewael: 'Het aantal filmproducten in Vlaanderen dat de overheid met verkeerde argumenten warm wil maken, is legio. Roland Verhavert verfilmt bijvoorbeeld een uitgesproken plattelandsverhaal, een beetje katholiek of uitgesproken Vlaams van toon, omdat hij bijzonder goed weet dat een deel van de sterk verzuilde adviescommissie

Arckens

niet ongevoelig is voor een dergelijke naar mijn gevoel voorbijgestreefde thematiek.'

Ook recent zijn er nog een aantal uitspraken over beoordelingscommissies geweest. Zo schreef Leo De Haes in De Morgen van 6 mei 2004: 'Ik weiger nog verder te werken met het VFL. Het is volstrekt onbetrouwbaar.' De druppel die de emmer deed overlopen, was het feit dat deel 28 van De Vlaamse Bibliotheek, de roman 'Lang Weekend' van Walter Van den Broeck uit 1968, niet werd gesubsidieerd door het Fonds. Dat zou tegen alle afspraken in zijn.

Jozef Deleu verklaarde op 16 maart 2004 in Knack: 'De zichtbare politisering is weggevallen, maar er is een nieuw soort verzuiling voor in de plaats gekomen waarvan de kwalijke gevolgen nog altijd worden onderkend. Mensen die zelf belanghebbende partij zijn, nemen schaamteloos zitting in diverse adviescommissies. Zij bevoordelen collega's waarmee ze zich artistiek maar meestal ook politiek verwant voelen. Wie bijvoorbeeld in de sfeer van de beeldende kunsten weigert bepaalde modieuze trends te volgen, maakt weinig kans om gewaardeerd, laat staan gesubsidieerd te worden.'

Robbe De Hert heeft een analoge kritiek op de filmsubsidiëring.

Mijnheer de minister, lijkt het u niet aangewezen nader te onderzoeken wat hier precies aan de hand is? Als buitenstaander stel ik me bovendien vragen over de legitimiteit, de beoordelingscompetentie, de belangenbehartiging en het hermetisme en elitisme van het bestaande subsidie-instrumentarium. Het Kunstendecreet is in Vlaanderen een van de belangrijkste culturele omwentelingen na de Tweede Wereldoorlog. Het lijkt me dan ook belangrijk om precies te weten hoe alles in zijn werk gaat.

Mijnheer de minister, door wie worden deze commissies samengesteld? Artikel 79 van het Kunstendecreet bepaalt dat de beoordelingscommissies worden aangewezen door een door de Vlaamse Regering aangewezen dienst. Uit een lijst van kandidaat-leden benoemt de Vlaamse Regering minimaal 5 en maximaal 15 leden. Daar wordt aan toegevoegd: 'De leden van de beoordelingscommissies worden aangesteld voor hun expertise of betrokkenheid bij het te beoordelen onderdeel van het beleidsveld.' De beoordelingscommissies wor-

den zagezegd op een evenwichtige wijze samengesteld uit leden die 'de verschillende aspecten van het te beoordelen onderdeel van het beleidsveld vertegenwoordigen'.

Mijnheer de minister, ik was er niet bij toen het Kunstendecreet hier tot stand kwam. Voor mij is de hamvraag waarom die door de Vlaamse Regering aangewezen dienst niet nader omschreven is. Wie stelt die dienst samen? Doet u dat, eventueel in samenspraak met uw collega's, of is het een interne aangelegenheid van uw kabinet? Op basis van welke criteria gebeurt dat? Er is wel sprake van expertise en van een evenwichtige samenstelling, maar dat is tamelijk onduidelijk. Het is trouwens mijn indruk dat die onduidelijkheid gewild is.

Hetzelfde geldt voor de adviescommissie, het hogere orgaan. Artikel 80 zegt daarover: 'De Vlaamse Regering bepaalt nader de wijze waarop de adviescommissie moet worden samengesteld.' Verder wordt geen uitleg gegeven. In artikel 82 lezen we: 'De Vlaamse Regering bepaalt nader de voorwaarden inzake samenstelling en ontslag van de leden van de beoordelingscommissies en de adviescommissie.' Ook hier krijgen we geen verdere uitleg. Op zijn minst had kunnen worden vermeld over welke voorwaarden het eigenlijk gaat. Het blijft allemaal nogal enigmatisch.

Bij de beoordeling van de dossiers komt die fameuze door de Vlaamse Regering aangewezen dienst weer om het hoekje kijken om te oordelen over de vormelijke aspecten, waarna de beoordelingscommissie een zagezegd kwalitatieve en inhoudelijke beoordeling geeft, met inbegrip van een indicatieve waardering. Daarna treedt weer de dienst op om een voorontwerp van beslissing te nemen en aan u door te geven, met alle aspecten van het aanvraagdossier, met inbegrip van de financiële aspecten en beheersaspecten, naar ik aanneem.

De door de Vlaamse Regering aangewezen dienst brengt de beoordelingscommissie op de hoogte van het voorontwerp van beslissing. Indien er een grote discrepantie bestaat tussen de dienst en de beoordelingscommissie, voorziet artikel 85 van het Kunstendecreet in een soort deliberatie, bijna zoals bij een examen, waarbij wordt gestreefd naar een geïntegreerd advies.

Veel belangrijker echter is de vraag naar de voorstelling van de zaken, met de tekst van het Kunstende-

Arckens

creet voor ogen. Men laat uitschijnen dat de lagere commissie, de beoordelingscommissie, beoordeeld kan worden door de door de Vlaamse Regering aangewezen dienst, terwijl het precies deze niet nader gespecificeerde dienst is die de beoordelingscommissie heeft aangewezen. Dat is volgens mij een vicieuze cirkel.

Of wou men de indruk wekken dat de commissies, over wier legitimiteit en beoordelingscompetentie nu al geklaagd wordt in andere dossiers, gelouterd en gecorrigeerd worden door 'de overheid'? Ik verwijs hiervoor naar de voorbeelden die ik heb gegeven, zoals het citaat van de heer Deleu en anderen. Ik vraag me af wie belang heeft bij zoveel troebelheid.

Mijnheer de minister, vorige week las ik iets dat hiermee totaal in tegenspraak is. Tegen de mensen van de beoordelingscommissies zei u namelijk iets heel anders, en bent u blijkbaar de sterke man. Ik citeer u: 'Vorige keer heb ik mijn prioriteiten niet opgesomd, en toen ik nadien een aantal adviezen negeerde, kreeg ik de volle laag. Deze keer wil ik de commissies duidelijk maken waar ik naartoe wil met de kunsten in Vlaanderen. Als ze geen rekening houden met mijn aanbevelingen, zal ik hun adviezen feestelijk naast me neerleggen.' Ik moet er wel bij zeggen dat het een citaat uit De Morgen is.

Minister Bert Anciaux: Het woord 'feestelijk' is een vrije interpretatie.

De heer Erik Arckens: Inderdaad.

Een andere uitspraak in die context luidde: 'Op zijn minst mag verwacht worden dat de specialisten' – ik neem aan dat u die van de beoordelingscommissies bedoelde – 'in staat zijn aan de modale belastingbetaler uit te leggen waarom subsidies aan kunsten zinvol zijn.' Hoe moet ik dat interpreteren in het licht van deze context?

Enkele weken geleden publiceerde De Morgen een lijstje met een twintigtal namen van leden van de beoordelingscommissies. Sommigen kwamen me bekend voor, anderen niet, maar het gaat uiteraard om spraakmakende mensen uit de sector, wat ze ook precies zijn. Er kunnen meer of minder journalisten bij zijn, of meer of minder mensen uit de

sector, maar of ze nu directeur zijn, kunstenaar of journalist, de vraag blijft waarom het precies die 128 mensen zijn, en geen anderen.

Ten tweede is het nog de vraag of alleen maar mensen uit de sector zelf een gedragen advies kunnen geven. Dat kan ongetwijfeld leiden tot de conclusie dat subsidies gedirigeerd worden naar kunstvormen die in trek zijn in intellectuele milieus of die op een bepaald ogenblik de trend zetten. In die zin leidt de subsidiepolitiek in zijn algemeenheid tot een zeker hermetisme.

Dat hermetisme is mooi beschreven door de onvolprezen cultuursocioloog Laermans, die hierover het volgende schreef: 'Een commissie die bijvoorbeeld consequent ouderwetse figuratieve kunst zou subsidiëren, verliest gegarandeerd haar professionele legitimiteit.' Hij voegt daaraan toe: 'Net als de meeste West-Europese cultuuroverheden moedigt trouwens ook de Vlaamse nadrukkelijk het experiment aan. Het resultaat is dan kunstkunst: kunst die dubbel op kunst is. Om die te begrijpen is een specifiek cultuurkapitaal vereist. Dat is alvast de meeste laagopgeleiden niet gegeven.'

De Vlaamse cultuuroverheid wil, zoals bekend, expliciet de culturele competentie – een kernwoord dat u kennelijk hebt overgenomen – van de Vlamingen vergroten, maar impliciet streeft ze hetzelfde na bij zowat alle gesubsidieerde organisaties. Als dit allemaal waar is, dan werken de beoordelingscommissies eigenlijk onbedoeld sociale uitsluiting in de hand. Dat is onaanvaardbaar: maximale cultuurspreiding en cultuurparticipatie moeten leidraden zijn van een geïntegreerd Vlaams cultuurbeleid.

We moeten het ook hebben over de verschillende tendensen en over pluraliteit en diversiteit, ook een kernwoord in het vorige debat met u en in een interview dat u vorige week hebt gegeven, in relatie tot de kunstensubsidiëring. Hoe men het ook draait of keert, we mogen redelijkerwijs veronderstellen dat desbetreffende commissieleden in de kunstensector een politiek of ideologisch rugnummer hebben, of zo men wil een artistiek. Ze hebben altijd wel een kleurtje, als afgevaardigde of iets anders.

Mijns inziens moet er in het artistieke veld een zo groot mogelijk pluralisme bestaan, net als elders. Ik denk dat u die mening deelt, althans volgens wat ik lees. Bijvoorbeeld voor het theater is het belangrijk dat de verschillende artistieke opvattingen

Arckens

over theater aan bod kunnen komen, en dat er impliciet of expliciet geen uitsluitingsmechanismen werken in de beoordelingscommissies.

Ik verwijs naar wat de grote baas van Vooruit op een bepaald ogenblik zei.

Minister Bert Anciaux: ‘Er is niet te veel kunst, maar er is te veel van dezelfde kunst.’

De heer Erik Arckens: Dat klopt, met dien verstande dat het over theater ging: ‘Er is niet te veel theater, maar er is te veel van hetzelfde theater.’

Mijnheer de minister, heeft die fameuze door de Vlaamse Regering aangewezen dienst bij de samenstelling van de beoordelingscommissies en de adviescommissie uit het Kunstendecreet voldoende rekening gehouden met een zo groot mogelijke diversiteit en pluralisme? Waaruit moet dat dan blijken? Welke kans is er dat bepaalde artistieke uitingen onder de mat worden geveegd door criteria die gemakkelijk subjectief kunnen worden geïnterpreteerd onder labels als kwaliteit of maatschappelijke relevantie?

Als ik het rijtje namen lees in De Morgen, ook al bevatte dat slechts een twintigtal namen van het totaal van 128, dan vrees ik dat we afglijden naar een subsidiëring van een niet-pluralistisch kunststenlandschap.

Een ander mogelijk, maar niet direct merkbaar subjectivisme bij de beoordeling kan gaan in de richting van belangenbehartiging. Aangezien in de diverse beoordelingscommissies experts zitting hebben, ligt het voor de hand dat informatie doorstroomt naar de sectorale actoren die in de commissie zitting hebben. Op het eerste gezicht lijkt dit geen probleem, want met het oog op een gedegen veldkennis is de aanwezigheid van veldwerkers uiteraard verdedigbaar.

Ik citeer opnieuw de heer Laermans: ‘Dat de zakelijke leider van een theatergezelschap in een theatercommissie zitting heeft, is daarom geen probleem. Hij zou bij de bespreking van het eigen dossier gewoon de vergadering kunnen verlaten. Maar hij krijgt bij meerjarige rondes ook bijzonder veel informatie over andere ensembles in handen. Die anderen bewonen mee het eigen werkveld, en zijn

soms naaste concurrenten. Tegenover hen verwerft de veldbewoner die commissielid is een belangrijk informatievoordeel.’

Dit is een reden te meer om voorzichtig te zijn met de vermeende objectiviteit van de beoordelingscommissies. Misschien had de heer Reynebeau in deze context wel gelijk toen hij eind de jaren tachtig in ‘Apollo’s klacht’ de toestand in de advies- en beoordelingscommissies aan de kaak stelde. Hij schreef dat het cultuurbeleid vaak baadt in een sfeer van frustratie, dubbelzinnigheid, achterdocht en wantrouwen.

Mijnheer de minister, met de komst van één open cultuurdecreet ontstaat uiteraard een harde concurrentiestrijd om de beschikbare middelen die verdeeld moeten worden tussen de verschillende disciplines. Het lobbywerk in de kunst- en cultuursector kan nu volop beginnen. De grote nieuwigheid is dat de budgetten niet bij voorbaat vastliggen en dat de adviescommissie uiteindelijk over de schotten heen zal moeten kijken, om nadien een monsteradvies aan u te bezorgen. Dit zal gebeuren in mei.

Mijnheer de minister, ik heb de stellige indruk dat dit niet de goede manier van handelen is. Er zou beter bij voorbaat een bepaald gedeelte van het geïntegreerde kunstbudget gereserveerd worden voor de zwakkere broertjes, die bij lobbywerk toch het onderspit delven, ofwel moeten ze uw bescherming kunnen genieten.

Mijnheer de minister, dit is een theoretische benadering, want ik ben een outsider, maar ik probeer wel de zaak te begrijpen.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mijnheer de voorzitter, oorspronkelijk had ik hierover een vraag om uitleg willen stellen, maar om de administratie niet te belasten, heb ik besloten een betoog te houden naar aanleiding van de interpellatie van de heer Arckens. Ook de heer Arckens heeft Limburgse roots, want het zijn blijkbaar altijd Limburgers die hierover een betoog houden.

Mijnheer de minister, tijdens de vorige legislatuur werd hierover reeds een interpellatie gehouden door de heer Ory. Toen ging het over de impuls-subsidies voor Limburg. Ik zal het niet hebben

Peumans

over het afwijken van het advies van de toenmalige adviescommissie. De heer Stassen, ook een Limburger van afkomst, heeft op 28 oktober 2004 hierover een uiteenzetting gehouden.

Mede naar aanleiding van de impulssubsidies wil ik eens een Limburgse reflex laten horen. Ik heb me voorgenomen dit meer te doen. Sommigen noemen dit navelstaren, maar dat klopt niet. Ik heb het evengoed over het Schelde-estuarium en de West-Vlaamse belangen in de haven van Zeebrugge, maar ik vind dat ik af en toe de Limburgse stem moet laten horen.

Mijnheer de minister, in het kader van het Vlaamse Kunstendecreet van 2 april 2004 hebt u op 26 november 2004 aan de Vlaamse Regering de installatie van de begeleidingscommissie, de centrale adviescommissie en alle beoordelingscommissies meegedeeld. Het Kunstendecreet regelt de subsidiëring van kunstorganisaties, kunstenaarsorganisaties, kunsteducatie, enzovoort.

Voor de aanduiding van de leden, die voor 4 jaar worden benoemd, worden een aantal criteria gehanteerd. In de adviescommissie – dat is een positieve discriminatie die we toejuichen – moet minstens iemand uit Brussel zitting hebben. Dat staat in het besluit. Een ander criterium is dat maximum twee derde van de leden van hetzelfde geslacht mogen zijn. Er moet een evenredige verdeling zijn: als de voorzitter een man is, moet de ondervoorzitter een vrouw zijn. Mijnheer de minister, ik mis één criterium, meer bepaald dat in elke commissie ten minste één Limburger zitting moet hebben.

Ik heb de adviescommissie, die de verschillende beoordelingscommissies overkoepelt en adviseert op basis van een kwaliteitsbeoordeling, eens onder de loep genomen. De commissie telt 11 leden, waaronder geen enkele Limburger. Ik heb ook de 12 beoordelingscommissies, die instaan voor een subdomein en een kwalitatief-inhoudelijk advies geven over dossiers die voor subsidiëring worden voorgelegd, bekeken. In totaal tellen deze commissies 114 leden, waarvan er welgeteld acht uit Limburg komen. Als we de adviescommissie meetellen, gaat het om acht op 125. Dit betekent een Limburgse vertegenwoordiging van 6,4 procent, wat een ontzettend laag cijfer is.

Ik heb de vergelijking gemaakt met de provincie Antwerpen. Er komen 27 leden uit deze provincie, wat goed is voor 22 procent. Hiermee komt de provincie Antwerpen een stuk dichterbij de buurt van het aandeel in de Vlaamse bevolking. Oost-Vlaanderen telt 31 leden en daarmee 24,8 procent van de leden.

De helft van de 13 commissies – dus inclusief de adviescommissie – telt geen enkel Limburgs lid. De commissies bevoegd voor festivals, sociaal-artistieke werking, publicaties, beeldende kunsten, architectuur en vormgeving moeten het stellen zonder Limburgse vertegenwoordiging, terwijl andere provincies duidelijk wel vertegenwoordigd zijn. We drukken het met een slogan uit: 'Limburg uit de kunst'. Kortom, we zijn ondervertegenwoordigd. De kritiek zal ongetwijfeld zijn dat we aan navelstaarderij doen, maar ik ga daar niet mee akkoord.

Er was voor Limburg een positieve discriminatie in het kader van de impulssubsidies, maar die zijn aan het laatste jaar toe. Er is daarover trouwens heel wat kritiek geweest, onder andere over het gratis Rimpelrock, maar ik zal daar niet over uitweiden. Wat mij interesseert, is dat er in elke commissie minstens één Limburger zetelt. Iemand die in de provincie woont, voelt beter de hartslag van de bevolking. Er zijn mensen binnen sp.a, zoals gedeputeerde Sleypen, die vinden dat Limburgers zich maar moeten afscheiden van de rest van Vlaanderen. Daar kopen we echter niets voor.

Mijnheer de minister, hoe komt het dat we in bepaalde commissies één vertegenwoordiger hebben en in andere geen enkele? Waarom zou u geen criterium toevoegen aan uw besluit waarbij wordt gezegd dat er van elke provincie minstens een persoon in een commissie moeten zetelen? We zijn bevreesd dat als de impulssubsidies afgelopen zijn, we helemaal achteraan zullen bengelen.

De voorzitter: De heer De Clerck heeft het woord.

De heer Stefaan De Clerck: Mijnheer de voorzitter, ik dacht dat alles opgelost was met het Limburgfonds, maar dat blijkt niet zo te zijn.

Ik waardeer dat er ernstig wordt gedebatteerd en dat de minister een aantal keer is opgetreden. Het is een grote verdienste om de sector en de mensen uit de commissie samen te roepen. Het brengt het

De Clerck

debat op gang en dat is boeiend. Iedereen kijkt hoopvol uit naar wat er uit de bus zal komen. De structuur zal complex zijn met veel mensen van diverse origine, met mensen uit de sector. Dat is nu eenmaal onvermijdelijk en ik hoop dat daarbij een goede deontologie wordt gehanteerd. We moeten nu wachten op de adviezen en nagaan hoe de minister daarmee omgaat. Er is terecht een bepaalde reserve ingebouwd omdat het om een uitzonderlijke oefening gaat.

Mijn fractie is er een beetje verwonderd over dat er plotseling tegen het decreet in wordt gesproken over een mogelijke toekenning van subsidies voor 2 jaar in plaats van 4 jaar. Dat is natuurlijk een ander mechanisme dat meer aansluit bij jaarlijkse subsidies, en dat brengt onzekerheid mee. 4 jaar is een middellange termijn waarin men zich kan organiseren. Het kan natuurlijk dubbel rechtvaardig zijn voor wie subsidies krijgt of dubbel onrechtvaardig voor wie uit de boot valt. Opnieuw onzekerheid inbouwen, lijkt me echter geen goede zaak.

– *De heer Dany Vandenbossche, voorzitter, treedt als voorzitter op.*

Er wordt opnieuw twijfel gezaaid. Vele groepen zijn zich inmiddels aan het organiseren op basis van een strategie op middellange termijn, en dat is een goede zaak. Ik vraag me af of u met die termijn van 2 jaar een goed signaal geeft. Mijnheer de minister, waarom gaat u tegen het decreet in?

Een ander belangrijk debat betreft de infrastructuur en de betrokkenheid van de steden en gemeenten. Er moet duidelijkheid komen vooraleer er beslissingen vallen. Zal vooraf worden overlegd met de steden en gemeenten? Een en ander heeft te maken met de loskoppeling van de culturele spelers versus de infrastructuurbeheerders. Het zijn dikwijls de steden die de voornaamste medespeler zijn. Ze moeten hun politiek een beetje kunnen afstemmen op de strategie van de culturele actoren.

Ik vind het belangrijk dat, parallel aan het beoordelingssysteem, ook Antwerpen, Gent en andere geïnteresseerde steden worden gehoord. Het maakt een verschil als die partners ook investeren. Het is belangrijk te weten of die steden maatregelen treffen die het cultuurbeleid versterken. Dat alles bepaalt mee of de beslissingen van de minister

succes zullen hebben. Samen met hen kan een vernieuwend beleid tot stand komen. Ik stel daarom voor dat er met hen wordt overlegd. Het kan niet de bedoeling zijn om samen met hen beslissingen te nemen, maar wel ons te informeren over hoe ver ze willen gaan en of hun aanpak ons beleid kan versterken. Ik denk wel niet dat dit op het niveau van de provincies moet worden aangepakt. Wat denkt de minister daarvan?

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, afgezien van de twee vragen van de heer De Clerck zijn de vragen in de interpellatie ingegeven door een kritische lezing van het decreet zelf. Ik zal daarom proberen om eerst de eerder technische aspecten van de tekst te verduidelijken, om nadien in te gaan op de vragen van de heren Peumans en De Clerck.

De vraag gaat over de definiëring van de door de Vlaamse Regering aangewezen diensten. Mijn antwoorden zullen tamelijk eenvoudig zijn, want men moet het decreet natuurlijk in zijn relatie tot het uitvoeringsbesluit bekijken. Een lezing van het decreet op zich volstaat niet, want in de tekst ervan wordt vaak verwezen naar zaken die de Vlaamse Regering nader zal bepalen. Dat is een normale procedure van het regelgevend werk. Decreten zonder uitvoeringsbesluiten zijn noodzakelijkerwijze erg gedetailleerd.

Welke is de door de Vlaamse Regering aangewezen dienst? Dat is bepaald in artikel 2 van het uitvoeringsbesluit van 25 juni 2004 als 'de entiteit binnen de Vlaamse administratie bevoegd voor de professionele kunsten, hierna de administratie te noemen'. Het gaat dus om de bevoegde administratieve dienst. Deze informatie verduidelijkt het een en ander. Het betreft op dit ogenblik de afdelingen Muziek, Letteren en Podiumkunsten en de afdeling Beeldende Kunsten en Musea van de administratie Cultuur en de afdeling Media en Film van de administratie Media.

Hoe zit het met andere bepalingen over de adviescommissie? Om de algemene bepalingen van een decreet praktisch te kunnen uitvoeren wordt er een uitvoeringsbesluit opgemaakt. De nadere bepalingen over de adviescommissie en over de beoordelingscommissies worden vermeld in de artikels 47 tot en met 50 van het uitvoeringsbesluit. De vraag

Anciaux

steller heeft verwezen naar artikel 80 van het decreet. Dat artikel wordt dus gespecificeerd in het uitvoeringsbesluit.

Hoe zit het met het corrigeren van de adviezen door de door de Vlaamse Regering aangewezen dienst? Het Kunstendecreet noch het uitvoeringsbesluit vermelden ergens dat de adviezen van een beoordelingscommissie kunnen worden gecorrigeerd door de door de Vlaamse Regering aangewezen dienst.

Het geïntegreerde advies is een wezenlijk onderdeel van de advisering omdat men een kunstenaarslandschap beoogt dat zowel artistiek als zakelijk kwalitatief hoogstaand is. Om te voorkomen dat we zouden worden geconfronteerd met sterk uiteenlopende adviezen, waardoor het moeilijk wordt een keuze te maken en we zouden verplicht worden sterk af te wijken van een van beide adviezen, is bepaald dat de twee instanties verantwoordelijk voor de kwaliteitsbeoordeling – administratie en de beoordelingscommissie – de mogelijkheid krijgen om dossiers waarover zij een afwijkende mening hebben met elkaar te bespreken.

Het decreet spreekt hierbij over het ‘streven naar’, en niet over de verplichting om tot een geïntegreerd advies te komen. Het is in het verleden niet vaak gebeurd. Ik denk niet dat het verboden was maar dat in het verleden die mogelijkheid wel bestond. Ik weet ook niet of het nodig is.

Er is een vierde onduidelijkheid tussen adviescommissie en beoordelingscommissie en het opnemen van critici in deze adviesorganen. De artikelen 79 over de beoordelingscommissies en 80 over de adviescommissies maken een duidelijk onderscheid tussen de taak van de adviescommissies en die van de beoordelingscommissies. De beoordelingscommissies werden bovendien zeer divers samengesteld met het oog op het beoordelen van zeer diverse aanvragen uit het kunstenaarslandschap. Zowel critici, programmatoren, kunstenaars als rasechte liefhebbers zijn opgenomen. Zo zijn bijvoorbeeld een aantal leden uit de commissie in het dagelijks leven leerkracht; ze zijn dus niet werkzaam in de cultuursector. Andere voorbeelden zijn mensen uit het muziektheater, met zowel personen met een achtergrond uit de avant-gardemuziektheaters als uit de musical.

De citaten waarnaar u hebt verwezen, namelijk van de heer Dewael uit zijn boekje ‘De warme hand’ uit 1991, van Leo de Haes van mei 2004, dat erbuiten staat omdat het gaat over de beoordeling van het Fonds voor de Letteren, de opmerking van de heer Deleu van maart 2004 en de opmerkingen van de heer Reynebeau uit de jaren tachtig, zijn allemaal opmerkingen over beoordelingscommissies die vandaag niet meer bestaan. Ik zeg niet dat deze opmerkingen er niet meer zijn, dat weet ik niet, maar ik heb er in elk geval geen meer gehoord. Ik spreek me niet uit over de correctheid ervan. We hebben in elk geval zeer veel zorg besteed aan de samenstelling, in eerste instantie de administratie die mijn beslissing heeft voorbereid.

Ik kan u verzekeren dat het een huzarenstukje is om 128 mensen bijeen te krijgen die een zware klus moeten uitvoeren tegen een schamele vergoeding. Het is op zich niet zo verschrikkelijk moeilijk om zoveel mensen bijeen te krijgen, maar het is wel moeilijk om mensen te vinden die op een kwaliteitsvolle manier een beoordeling kunnen maken. Dat vraagt kennis van het terrein. Ik zal geen mensen aanduiden die nooit naar voorstellingen gaan kijken en er geen visie over kunnen ontwikkelen. Het gaat over een artistieke beoordeling.

Het is goed dat in het kader van het cultuurpact wordt gezegd dat er een heel grote betrokkenheid en brede adviseringen in het algemeen moeten zijn omtrent cultuur. Stel u voor dat de minister van Cultuur eenzijdig een artistieke beoordeling zou moeten maken over alles wat er bestaat. Dat zou niet goed zijn voor de creativiteit en de vrijheid van het artistieke veld. Ook al zou ik daar een heel open idee over hebben, ik ben daar niet toe in staat. Daarom is het belangrijk voor artistieke beoordelingen, wat één element is in de beoordeling, om goede mensen te vinden die zo ruim mogelijk de zaak kunnen beoordelen en over een grote deskundigheid beschikken. Op dit ogenblik zijn er nieuwe commissies waarop de kritieken nog niet slaan.

Zijn alle tendensen vertegenwoordigd? Is er pluralisme? Er wordt absoluut gestreefd om zo veel mogelijk mensen met uiteenlopende kennis en achtergronden te laten zetelen in deze commissies. De tijd is lang voorbij dat deze commissies werden samengesteld op basis van partijpolitieke gronden, als dit in het verleden ooit zou zijn gebeurd. Ik kan u verzekeren dat dit vandaag absoluut niet het geval is. Er is gekeken naar waar deze mensen woonachtig

Anciaux

zijn, niet waar ze geboren zijn. Ik heb op geen enkele wijze ook maar enig onderzoek gedaan naar de eventuele overtuiging die deze mensen hebben, maar gezocht naar een zo uiteenlopend mogelijke verzameling van achtergronden en kennis. Dat was mede het criterium. Het blijft een huzarenstukje om 128 geëngageerde mensen te vinden die zich hiervoor willen inspannen.

Wat de vraag naar het pluralisme betreft, heeft tot op heden mij niemand gezegd dat de commissies niet pluralistisch zijn. Ik heb, zoals reeds gezegd, de leden niet getoetst op basis van hun ideologische achtergrond. Het beste criterium van pluralisme is dat wanneer niemand vindt dat de samenstelling niet pluralistisch zou zijn zonder dat ik deze moet duiden met etiketten of wat dan ook. Aan die beoordelingscommissies is geen enkele naam toegevoegd of geschrapt. Er is op geen enkele wijze politiek over onderhandeld. Dit toont aan dat iedereen het ermee eens is dat het gaat om een degelijk samengestelde groep. Op zich is dat natuurlijk geen criterium.

Het citaat van Marc Reynebeau is 17 jaar oud en is niet van toepassing. De commissies zijn samengesteld uit personen met een sterke verantwoordelijkheidszin voor de cultuursector, en zeker niet uit partijpolitieke creaturen of derderangsfiguren, zoals Marc Reynebeau ze destijds noemde, integendeel.

Wat de belangenbehartiging betreft, zijn er heel weinig directe betrokkenen aangesteld in de commissies. We hebben dit zo veel mogelijk vermeden. Bovendien bepaalt het huishoudelijk reglement dat alle mogelijke bestuursmandaten van de leden bij hun aanstelling kenbaar moeten worden gemaakt aan de collega-commissieleden en aan de administratie.

Bij de behandeling van een aanvraagdossier waarmee een commissielid eventueel banden zou hebben, verlaat hij of zij de vergadering. Dat is altijd zo. Het is natuurlijk evident dat alle leden van de beoordelingscommissie kennis krijgen van de dossiers. Bovendien is er bij elke vergadering een vertegenwoordiger van de administratie aanwezig in de functie van secretaris van de commissie die erop toeziet dat de betrokkenen geen invloed kunnen uitoefenen op de behandeling van een dossier.

Wat de beschikbare middelen betreft: die zijn inderdaad beperkt. Het kunstendecreet is echter open en flexibel genoeg om te waken over de zwakkere broertjes en zusjes. Diversiteit en authenticiteit staan hoog genoteerd op de waardeschaal van een kwaliteitsvolle artistieke beoordeling. Die uitdaging willen we aangaan. Ik kan daar politiek op aangesproken worden, en dat gebeurt dan ook. Ik schuif die verantwoordelijkheid niet van me af. De Vlaamse Regering neemt de beslissing op mijn voorstel. De artistieke en de zakelijke beoordeling zijn daarbij essentieel, maar zijn niet het enige criterium. Ik heb al gezegd welke andere criteria zullen meespelen.

Op zich kunnen we niet spreken over objectiviteit als 'waarde-loos', integendeel. In cultuur en artistieke beoordeling spelen gedrevenheid en volutarisme ook een rol. Strikte objectiviteit is dus onmogelijk bij dergelijke beoordelingen. Natuurlijk moeten we voor iedereen wel dezelfde criteria hanteren.

Mijnheer Arckens, u hebt gesuggereerd dat omwille van de talrijke aberraties, het systeem van kunstensubsidiëring op lange termijn misschien moet worden herdacht. Ik meen dat dit een permanent proces is. Ik blijf echter het systeem van advisering en beoordeling binnen de kunsten als zeer waardevol beschouwen.

Mijnheer Peumans, uw bezorgdheid over Limburg past in een algemene bezorgdheid inzake een divers kunstenlandschap waar iedereen zijn gading kan vinden. Ik wil daarbij niet onmiddellijk het woord 'spreidingsplan' in de mond nemen, hoewel spreiding een onderdeel is van een goede bereikbaarheid van en participatie aan het kunstenlandschap. Ik banaliseer uw opmerking dus zeker niet. Bij de uiteindelijke beslissing moet zeker aandacht worden besteed aan Limburg en aan alle meer perifere gebieden, om een heel neutraal woord te gebruiken.

Dit sluit niet uit dat de rol van de steden in het kunstenlandschap een heel specifieke waarde heeft. In die zin ben ik gecharmeerd door het aanbod van de heer De Clerck wanneer hij zegt dat wie dat wil, ook gehoord moet kunnen worden. Uw vraag, mijnheer Peumans, om in elke commissie een Limburger op te nemen, kan ik echter niet als criterium opnemen. Ik kan u wel verzekeren dat er bij de samenstelling van die commissies al meermaals

Anciaux

sprake is geweest van een geografische spreiding. Dit blijkt echter niet zo eenvoudig te zijn. Er zijn dan ook heel wat meer mensen gecontacteerd dan de 128 die zich uiteindelijk hebben geëngageerd.

Als we dat criterium opnemen in de uitvoeringsbesluiten, dan zouden er wellicht nog heel wat terecht vragen volgen. Op dat moment is de kwaliteit van de beoordelingscommissie niet meer noodzakelijk het criterium.

Mijnheer De Clerck, ik besef dat er in het algemeen zeer hoge verwachtingen zijn. Daar wil ik open mee omgaan, en ik wil mijn verantwoordelijkheid ten volle opnemen. Het eventueel verstrekken van tweejaarlijkse in plaats van vierjaarlijkse subsidies is wel degelijk bij decreet mogelijk gemaakt. Er zijn twee mogelijkheden. De vierjaarlijkse aanvragen moesten zijn ingediend voor november 2004. De tweejaarlijkse moeten er zijn op 1 februari. Degenen die een vierjaarlijkse aanvraag hebben ingediend, kunnen die perfect herleiden tot een tweejaarlijkse. Daarin is voorzien in het decreet.

Ik heb alleen gewezen op die decretale mogelijkheid om waar dat nuttig is de dynamiek te versterken. Het zal uiteraard een afweging zijn van zekerheid tegenover dynamiek, en het gaat absoluut niet om een algemene regel. Er was ergens te lezen dat ik overal de vierjaarlijkse subsidiëring wil terugbrengen tot een tweejaarlijkse, maar dat is niet juist. Wel heb ik de commissies gezegd dat dit decretaal mogelijk is, dat het voor de dynamiek van de sector belangrijk kan zijn, en dat ik in de gevallen waarvoor het nuttig is een advies in die zin wens.

Ik wil daar nu niet te veel details over kwijt. Hoewel ik voldoende moet communiceren met de sector en de beoordelingscommissies, moet ik ook voldoende terughoudendheid aan de dag leggen om tijdens de procedure geen fouten te maken. Ik zal dan ook niet over concrete dossiers praten. Alle mogelijke vragen en interpellaties moet ik zolang afwijzen, maar na de beoordeling sta ik vanzelfsprekend ter beschikking, en moet ik ter verantwoording kunnen worden geroepen.

Een tweejaarlijkse subsidiëring kan ook een voordeel zijn. Mijn uitgangspunt is echter de dynamiek en het belang van de sector als geheel. Er is veel in beweging, en soms is het gewoon niet mogelijk en

niet wenselijk de dingen voor vier jaar vast te leggen alleen op basis van de ingediende dossiers.

Tot daar mijn antwoord op de geformuleerde bedenkingen, waarvoor ik u ook wens te danken.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw gedegen antwoord. Het geeft me wat meer zicht op het geheel.

Mijnheer De Clerck, er is inderdaad moeilijk een ander systeem te bedenken dan dit. Ik ben een outsider, en geef toe dat ik in mijn interpellatie misschien wat te veel zout op allerlei slakken heb gelegd. Daarmee kan een sfeer ontstaan van algemene verdachtmaking. Een buitenstaander echter, geconfronteerd met de teksten zelf, en met de citaten die ik heb gegeven, vaak uit onverwachte bron, kan zich alleen maar afvragen hoe dit in elkaar zit.

Mijnheer de minister, ik kan u ook volgen in de stelling dat objectiviteit geen absoluut gegeven is. Er bestaat, zoals u zei, niet zoiets als een Kantiaans principe van wat objectief is; men moet er gewoon naar streven.

Minister Bert Anciaux: Het gaat erom dat de criteria gelijk behandeld moeten worden. Het blijft echter een beoordeling, wat betekent dat er keuzes moeten worden gemaakt waarvoor geen wiskundige criteria bestaan. Objectiviteit is in die zin een dubbel woord. Ik zeg het niet goed, maar u weet wat ik bedoel.

De heer Erik Arckens: U bedoelt dat er geen aritmetica mogelijk is.

Minister Bert Anciaux: Dat lijkt me een juiste stelling. *(Gelach)*

De heer Erik Arckens: Toch blijft er een fundamentele vraag. Ik had inderdaad beter ook eens de uitvoeringsbesluiten van het Kunstendecreet gelezen. In de interviews stelt u zich echter op als actor, maar dan een heel voluntaristische, op het veld zelf.

Er is die niet nader te bepalen dienst van de Vlaamse Gemeenschap, er zijn de adviesorganen, er zijn de beoordelingscommissies, enzovoort. Ik

Arckens

heb daarop nu een beter zicht gekregen, maar anderzijds zei u op een bepaalde ogenblik wel zelf dat het zo en zo moet gebeuren. Ik herhaal het citaat: 'Vorige keer heb ik vooraf mijn prioriteiten niet opgesomd, en toen ik nadien een aantal adviezen negeerde, kreeg ik de volle laag. Deze keer wil ik de commissies duidelijk maken – u zelf dus – waar ik naartoe wil met de kunsten in Vlaanderen. Als ze geen rekening houden met mijn aanbevelingen, zal ik hun adviezen – al dan niet feestelijk – naast me neerleggen.' U treedt daarmee als actor op.

U treedt ook als actor op met het volgende: 'Als er acht kwalitatief hoogstaande projecten zijn die de culturo's aanspreken en één veelbelovend project dat een volkser publiek beoogt, dan is het geen automatisme dat die acht soortgelijke projecten geld krijgen.'

Minister Bert Anciaux: Het gaat om diversiteit.

De heer Erik Arckens: Het gaat over diversiteit, maar ook het debat over hogere en lagere cultuur speelt mee, en ook cultuurparticipatie speelt een rol.

Mijnheer de minister, ik denk dat u uw rol als minister een beetje minimaliseert.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer Arckens, ik heb duidelijk gezegd dat ik een voorstel doe aan de Vlaamse Regering, en dat de regering een beslissing neemt. In een democratie is dit goed, want dan kan het parlement me ter verantwoording roepen.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de minister, in interviews kwam deze zomer een ander aspect aan bod. In De Morgen stond een reeks over de publiekstheaters in Vlaanderen. Het ging over een sanering die moet plaatsgrijpen. Een element uit de analyse in De Morgen brengt u opnieuw ter sprake in verband met het Kunstendecreet, namelijk dat bestaande of gerenommeerde cultuurhuizen of -tempels niet automatisch kunnen rekenen op subsidiëring. U zegt dat we de cultuursubsidiëring niet moeten vergelijken met de EU-landbouwsubsidies, en dat een loskoppeling tussen de cultuurhuizen en de gezelschappen die er al dan niet aan verbonden zijn, mogelijk moet zijn.

Mijnheer de minister, ik druk me slecht uit, maar bepaalde zekerheden die er vroeger waren inzake de nauwe samenwerking tussen cultuurhuizen en

ensembles worden op losse schroeven gezet.

De voorzitter: De heer Peumans heeft het woord.

De heer Jan Peumans: Mijnheer de voorzitter, ten behoeve van de heer De Clerck wil ik nog een aantal cijfers geven: in Limburg zijn er acht en in West-Vlaanderen twaalf inwoners lid van een beoordelingscommissie. Dit zijn de twee perifere gebieden. Ik woon helemaal perifeer, want ik woon in het meest zuidoostelijke punt van Vlaanderen.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer Peumans, beschikt u over alle cv's?

De heer Jan Peumans: Ik heb geen cv's, ik heb enkel naar de woonplaats gekeken. Dat is het enige criterium dat ik hanteer.

Mijnheer de minister, het verheugt me dat u meer wilt spreiden. Ik trek uw woorden niet in twijfel, maar uw geloofwaardigheid hangt af van de uiteindelijke subsidiëring van allerlei projecten.

Met statistieken kunnen we alles aantonen, maar er speelt altijd een – zoals door professor Deleek omschreven – Mattheuseffect. De perifere gebieden, zonder echte stedelijke gebieden – hoewel we in Limburg wel de 'hoofdstad van de smaak' Hasselt en Genk hebben –, hebben een achterstand.

De verdeling zal moeten uitwijzen of er een positieve discriminatie zal zijn van Limburg. De impulssubsidies voor Limburg eindigen in 2005. Vanaf 2006 moeten de organisaties zich inschakelen in de vaart der volkeren. Limburg heeft drie jaar een goede geboortepremie ontvangen, nu zal bewezen moeten worden dat het werkt.

Mijnheer de minister, u zegt dat het moeilijk is goede mensen te vinden die dit werk willen doen. Ik ben ervan overtuigd dat we in Limburg ook goede mensen hebben.

Mijnheer de minister, u zegt dat er geen partijpolitieke samenstelling is, dat pluralisme belangrijk is en dat alles objectief moet blijven. Dat is best mogelijk, maar ik blijf op mijn honger zitten, want de perifere gebieden – en ik heb nu ook West-Vlaanderen als bondgenoot – worden gediscrimineerd.

We zullen zien wat het resultaat is en in hoeverre ingediende Limburgse projecten in aanmerking komen.

De voorzitter: De heer De Clerck heeft het woord.

De heer Stefaan De Clerck: Mijnheer Peumans, ik dank u voor het mathematische model dat als onderbouw moet dienen voor de verdeling van de middelen. In hoop dat er goede, professionele culturele initiatieven zijn die de vraag van Limburg kunnen schragen.

Mijnheer de minister, mij interesseren niet alleen de individuele vragen, de antwoorden hierop en het bedrag dat ze krijgen. Ik wil ook weten wat de structuren, de tendens en de strategie zijn. Wat zijn de rode draden?

Het is de vraag in welke mate de veelheid aan commissies, groepen en personen kan resulteren in een vernieuwende en positieve strategie. Het gaat om een lappendeken van vragen en initiatieven, en van verworven rechten versus nieuwe, revolutionaire voorstellen. Wat zal hieruit voortvloeien.?

Het is belangrijk dat, los van de hele structuur, ook andere spelers met een bepaalde strategie worden betrokken. Mijnheer de minister, ik heb gehoord dat u positief staat tegenover de steden die hiervoor vragende partij zijn. Misschien zullen Limburgse steden dit vragen. Ik ken in elk geval steden in West-Vlaanderen die dit zullen doen.

Ik had het gevoel dat de periode van twee jaar meer een tweedezitsysteem was, maar ik begrijp dat het positief kan worden aangewend. Ik hoop alleen dat hierdoor de verdeling van de financiële middelen, voor vier of voor twee jaar, niet voor problemen zorgt.

Als een subsidie wordt gevraagd voor vier jaar – en de meerderheid van de projecten wordt voor vier jaar beoordeeld en gesubsidieerd – kan het bekomen van een subsidie voor twee jaar ervaren worden als een soort tweede zit. Als dit systematisch wordt toegepast, kan dit een negatief effect hebben. Mijnheer de minister, u hebt gezegd dat deze methodiek positief kan worden gebruikt. Ik heb er vertrouwen in.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, voor de bijkomende vragen verwijs ik naar de teksten van twee toespraken die ik daarover heb gehouden.

De voorzitter: We hebben het initiatief genomen deze twee teksten te verspreiden. Dit zal een van de volgende dagen gebeuren.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Deckmyn tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de steun van de Vlaamse Regering aan de opvoering van een omstreeden artistieke productie van Jan Fabre in Parijs

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Deckmyn tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de steun van de Vlaamse Regering aan de opvoering van een omstreeden artistieke productie van Jan Fabre in Parijs.

De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mijnheer de voorzitter, mijn vraag om uitleg handelt over de productie *The Crying Body* van Jan Fabre. Deze productie ging op 8 oktober 2004 in première in de Singel in Antwerpen.

De aanleiding voor deze vraag is een artikel in de Franse krant *Le Figaro*. De recensie handelde over de eerste voorstelling van dit stuk in het Theatre de ville in Parijs. De vulgariteit van dit stuk wordt uitvoerig beschreven en grenst aan het onwaarschijnlijke. Het artikel heeft het over urineren en masturberen op het toneel, grofgebekte vulgaire scheldpartijen ten overstaan van het publiek en andere vulgariteiten.

Aangezien de openlijk verontwaardigde recensie in *Le Figaro* deze vulgariteiten linkt aan de Vlaamse Regering, wordt het imago van de Vlaamse Regering ernstig geschaad. Elke kunstenaar is uiteraard vrij om te doen wat hij niet laten kan, maar daarom moet hij nog niet worden ondersteund door de Vlaamse Regering.

In een artikel van 11 oktober 2004 in de *Gazet van Antwerpen* naar aanleiding van de première in Antwerpen staat dezelfde redenering. De journalist, Peter Haex, zegt: 'Jan Fabre heeft geen gevoel voor zelfrelativering. Hij denkt dat alles wat

Deckmyn

hij maakt, goed en interessant is en dat leidt soms tot bijzonder pijnlijke schouwspelen. Zoals in 'The Crying Body', een vulgair en ongeïnspireerd stuk met plassende danseressen als dieptepunt. Waar is de minister van Cultuur als je hem nodig hebt? Had Bert Anciaux vrijdag in deSingel gezeten, dan zou de beste man zich het haar en de ogen uit de kop hebben geklauwd, en meteen de subsidies aan Fabre en zijn sektegenoten hebben opgezegd.' Niet ik zeg dat, maar de journalist in kwestie.

Ik heb verschillende gelijkaardige commentaren teruggevonden in kranten en op webstekken. Over het algemeen is de kritiek niet positief. Dergelijke vulgariteiten en perversiteiten beschrijft men echter als bewust choquerend, en ze worden blijkbaar door de Vlaamse Regering geapprecieerd. In het Engelstalige blad 'Flanders', dat door de Vlaamse Regering wordt uitgegeven, las ik in het artikel 'Flemish theatre makers abroad': 'Equally popular abroad and certainly in France is the work of artist Jan Fabre. French audiences seem to be both shocked and intrigued by Fabre's capers. Fabre's premières therefore always end in a cacophony of booing and enthusiastic cheering.' De bedoeling ligt dus effectief bij het choqueren van het publiek en blijkbaar is geen grens op dat vlak meer onoverbrugbaar. De vraag is in hoeverre de Vlaamse Regering zich hiermee wil associëren.

In de zeer kritische recensie in Le Figaro staat: 'Montrez votre sexe à quelqu'un dans la rue et vous êtes arrêté pour attentat à la pudeur. Masturbez-vous à poil devant mille spectateurs et votre exhibition sera coproduite par quatre théâtres et soutenue par le gouvernement flamand.' Ik herhaal dat elke kunstenaar vrij is om te doen wat hij niet laten kan, maar daarom moet hij nog niet worden ondersteund door de Vlaamse Regering.

Mijnheer de minister, wordt deze productie inderdaad op enige manier ondersteund door de Vlaamse Regering? Indien ja, waaruit bestaat de ondersteuning? Vindt u het geoorloofd om dergelijke producties te laten fungeren als uithangbord voor het door de Vlaamse Regering ondersteund cultuurleven in het buitenland?

De voorzitter: De heer De Clerck heeft het woord.

De heer Stefaan De Clerck: Mijnheer de voorzitter, ik wil nogmaals herinneren aan het debat van vori-

ge week. Het is evident dat er hard wordt gedebatteerd over stukken en iedereen mag daarover een mening vertolken. Er is momenteel bijvoorbeeld een enorme hetze in Duitsland over het theaterstuk rond de zelfmoord van Hannelore Kohl. Er moet daarover worden gediscussieerd. Het is trouwens ook de bedoeling van theater om statements, ideeën en standpunten te doen confronteren en ermee om te gaan.

Het kan alleen niet dat dit debat teruggekoppeld wordt naar de minister en dat wordt gezegd dat dit een criterium is om een gezelschap al dan niet te subsidiëren. Dat kan niet. De politiek mag en moet debatteren, maar we mogen de minister niet vragen om het geld af te nemen van een gezelschap. Dat is onverantwoord. Ik heb dat trouwens vorige week ook al gezegd. We kunnen zo elke week dergelijke vragen stellen. Deze keer gaat het over masturbieren, vorige week ging het over het verbranden van een vlag.

Dit is voor mij een principieel standpunt. Ik vraag de Vlaams-Belangfractie dan ook om hiermee te stoppen. Verkondig uw mening, maar vraag de Vlaamse Regering niet om tussenbeide te komen en het geld af te pakken, of vraag ze niet om tussen te komen in de programmatie. Dat is onaanvaardbaar. Als de minister dat zou doen, dan handelt hij totalitair. Dat kan er bij mij niet in.

De voorzitter: De heer Stassen heeft het woord.

De heer Jos Stassen: Mijnheer de voorzitter, we hebben in deze commissie de voorbije jaren de goede gewoonte gehad om over structuren en procedures hard te debatteren. We hebben ook van gedachten gewisseld over de inhoud. We hebben er echter altijd over gewaakt om wat media en kunsten betreft, de inhoudelijke beoordelingen niet door de schuiven naar de minister. Als we dat doen, geven we de minister een veel te grote verantwoordelijkheid en zitten we een systeem dat net door de heer De Clerck werd genoemd. Ik stel voor om dit soort debatten te houden, maar daar geen vragen om uitleg over te stellen aan de minister. Als de minister zegt wat kan en wat niet, dan is dat een systeem waaraan ik niet wil deelnemen. Er gebeurt een artistieke beoordeling om subsidies al dan niet toe te kennen. Daarna is het aan de makers om daarmee iets te doen. Achteraf wordt er beoordeeld of er al dan niet verder wordt gesubsidieerd. Dat kan echter niet gebeuren op basis van één bepaald stuk,

Stassen

en zeker niet bij mensen die internationaal worden beschouwd als de top.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer De Clerck, uw be-toog ligt in dezelfde lijn als dat van vorige week, maar het bevredigt me niet. Dit soort debatten mag hier wel worden gevoerd. Ik vind het spijtig dat leden van de commissie vragen om dit soort debatten te stoppen. Dit moet net wel kunnen.

De voorzitter: De heer De Clerck heeft het woord.

De heer Stefaan De Clerck: Ik ben een absolute voorstander van het debat. Ik wil alleen niet dat u aan de minister vraagt om op basis van uw oordeel, te beslissen om geen centen meer te geven.

De heer Erik Arckens: Ik heb de vragen van de heer Deckmyn voor me. Wat u zegt, vraagt hij niet aan de minister. Hij vraagt enkel of de minister dit geoorloofd vindt. Hij zal daar straks op antwoorden. De heer Deckmyn vraagt niet om de subsidies te schrappen.

De heer Stefaan De Clerck: U vraagt of de minister deze productie ondersteunt. Daarmee vraagt u onrechtstreeks om ze niet meer te ondersteunen.

De heer Erik Arckens: Dat is uw interpretatie.

Dit soort debatten moet uiteraard kunnen. Mijnheer De Clerck, misschien wordt de volgende keer een kruis bepist of bekakt op het podium, en ik zal u dan vragen of u daarmee akkoord gaat. Van de heer Fabre wordt gezegd dat hij wereldkunst maakt, wel voor mij is dat een kwestie van smaak. We zitten met een driehoeksverhouding tussen de vrije meningsuiting die voor mij heilig is, de smaak, en waarden en normen. Soms is er ook nog een ander element dat meespeelt, namelijk wetten.

Ik wil de zaak even illustreren met een voorbeeld. Is het geoorloofd dat bepaalde boeken van Louis Paul Boon worden uitgegeven, gelet op de affaire-Dutroux? Ik heb het dan over de pedofilie in boeken als 'Mieke Maaikes obscene jeugd'. Ik vind dat dit moet kunnen. Het kan dat zulke werken botsen met sommige opvattingen, maar niemand is verplicht om zulke boeken te lezen. De vraag is

of dat soort literatuur aanzet tot perversiteiten en zedeloosheid en dergelijke.

In het geval dat we vandaag bediscussiëren, gaat het over een werk dat in een gerenommeerd dagblad als Le Figaro wordt gehegeld en in verband wordt gebracht met de Vlaamse Gemeenschap. In dat licht zijn de vragen van de heer Deckmyn relevant.

Ik moet de heer Jan Fabre niet. Ik vind dat hij helemaal geen topkwaliteit aflevert. Overigens ben ik van oordeel dat we hier over meer dan de technische aspecten mogen discussiëren, en het bijvoorbeeld eens over de zogenaamde avant-gardistische, conceptuele kunst mogen hebben. Ik vind dat de conceptuele kunst veel te veel ruimte krijgt, niet alleen in Vlaanderen, maar in geheel Europa en Amerika.

Tussen 1910 en 1930 brak de avant-gardekunst door. Toen maakten kunstenaars een vuist tegen het systeem, met futuristische, expressionistische en surrealistische werken. Ze produceerden manifesten. Ze wilden de bourgeois en het systeem verbazen. Vandaag is de avant-garde van zijn inhoud ontdaan. De avant-garde kan geen vuist meer maken, want deze stroming is in het systeem zelf geïntegreerd.

In deze commissie zeggen sommige leden dat ze daarachter staan of toch ten minste dat het allemaal moet kunnen. Wie kan dan nog door de avant-garde worden gechoqueerd? Persoonlijk vind ik de vragen van de heer Deckmyn relevant, en dat wou ik toch even zeggen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Ik dacht dat de tijd van de veroordeling van ontaarde kunst al een tijdje achter ons lag. Na de warme hand krijgen we nu dus de zwarte hand. Ik vind dat politici niet moeten ingrijpen in creatieve processen en creativiteit niet moeten beperken. Er zijn procedures om kunst te beoordelen.

Mijnheer Arckens, als u vindt dat er een cultuurpolitie moet komen om 'goede smaak' en 'goede normen en waarden' te handhaven, dan zeg ik dat dit niet mag gebeuren. U hebt het over zedeloosheid. Een commissie voor Cultuur moet dat niet beoordelen, daarvoor bestaan andere instanties. Ik

Caron

neem dus afstand van elke inmenging in creatieve processen, en roep de collega's van het Vlaams Belang op daarover na te denken.

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Ik wil er enkel op wijzen dat een van de aanleidingen van deze vraag precies ligt in het feit dat de Vlaamse Regering en dus onrechtstreeks ook de minister van Cultuur met deze zaak in de buitenlandse pers in verband worden gebracht. De regering wordt daarin aangevallen en belachelijk gemaakt. Het gaat dus niet enkel over de inhoud op zich, maar over het feit dat de pers de regering bij de heisa betreft.

De voorzitter: Ik vind dat elk onderwerp in deze commissie aan bod moet kunnen komen. De heer Deckmyn had hierover een interpellatieverzoek ingediend. Ik was van mening dat dit te ver ging, want met een interpellatie zou men de regering verantwoordelijkheid kunnen laten opnemen voor een stuk dat in Parijs is opgevoerd. Daarom heb ik het verzoek omgezet in een vraag om uitleg.

Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, de Vlaamse Gemeenschap subsidieert Troubleyn, de organisatie van Jan Fabre, structureel, in uitvoering van het Podiumkunstendecreet. Voor het seizoen 2003-2004 ontving Troubleyn, voor de volledige jaarwerking, 930.836,98 euro.

Dit voorjaar zal het dossier Troubleyn voor de periode 2006-2009 worden beoordeeld op basis van het nieuwe Kunstendecreet. Zowel de administratie als de beoordelingscommissie Theater zullen het aanvraagdossier doornemen en beoordelen om een advies te formuleren. De beoordeling houdt altijd intrinsiek een appreciatie in van wat de voorbije jaren is gerealiseerd.

Le Figaro van 25 november 2004 was inderdaad niet echt lovend over het stuk. Daartegenover staan echter enkele tientallen recensies, in hoofdzaak in het buitenland gepubliceerd, die unaniem de lof zingen van het stuk. Over smaken en waarden valt nu eenmaal te discussiëren, al wil ik wel beklemtonen dat de bloemlezing van positieve ge-

luiden veel omvangrijker is dan die ene negatieve reactie in Le Figaro.

Aan het hier gevoerde debat wil ik nu niet deelnemen, al sluit ik me wel aan bij een aantal bekommernissen die hier zijn geuit. Ik wil de heer Arckens er in dat verband toch op wijzen dat hij vorige week in deze commissie uitdrukkelijk de minister van Cultuur heeft opgeroepen om in te grijpen. 'Ingrijpen' om de vertoning van het stuk te stoppen is wel degelijk iets anders dan even over smaken discussiëren en ze beoordelen. (*Opmerking van de heer Erik Arckens*)

De voorzitter: De heer De Clerck heeft het woord.

De heer Stefaan De Clerck: Die opmerking van de heer Arckens was ook de reden waarom ik hier vorige week het woord heb gevraagd.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Ik wil hier beklemtonen dat de relevantie van mijn vraag ligt in het feit dat het imago van de Vlaamse Regering in het buitenland wordt geschonden. Als dat niet mijn hoofdbekommernis zou zijn geweest, dan had ik al eerder een vraag kunnen indienen, op basis van een kritisch artikel in Gazet van Antwerpen.

Over smaken kan men discussiëren, maar ook in Vlaanderen verschenen positieve en negatieve commentaren. Hét probleem is wel dat in het buitenland nog net niet wordt gezegd dat de Vlaamse Regering een stuk subsidieert waarin openbare zedenschennis wordt gepleegd.

De voorzitter: Ik wil de heer Deckmyn er toch op wijzen dat men pas van openbare zedenschennis kan spreken als er een vonnis is geveld.

De heer De Clerck heeft het woord.

De heer Stefaan De Clerck: Het verheugt me dat de minister eraan heeft herinnerd dat vorige week hier in een gelijkaardige sfeer werd opgeroepen om in te grijpen.

Ik ben voorstander van een debat, en ook ik vind niet alles fijn, mooi of correct. We hebben recht op onze mening. Het is echter onaanvaardbaar dat men aan de minister vraagt om in te grijpen. Dat moet duidelijk zijn. We kunnen niet alle toneelstuk-

De Clerck

ken en tentoonstellingen in Vlaanderen analyseren en beoordelen. Ik weet ook niet hoeveel bloot op de doeken van Rubens in de Metropolitan in New York staat afgebeeld.

De heer Herman Schueremans: Er is nog niet genoeg bloot op die doeken. (*Gelach*)

De voorzitter: De heer Verstrepen heeft het woord.

De heer Jurgen Verstrepen: Ik heb deze wat vreemde discussie met plezier gevolgd. Men verwijt elkaar niet constructief te zijn. Daarbij wordt hier warm en koud tegelijk geblazen. Enerzijds worden de intenties van mijn fractie opgeblazen, want we zouden willen ingrijpen op de inhoud, anderzijds roepen deze critici in de pers op om meer cultuur op de openbare omroep te brengen. Daarbij wordt dan dikwijls gesteld dat het om zogenaamd 'cultuur van goede kwaliteit' moet gaan.

Men moet consequent zijn. Ik stel vast dat CD&V aan de hand van een bevraging van het middenveld wil bepalen wat goede cultuur is en wat bijgevolg op tv moet komen. Het is het een of het ander, mijnheer De Clerck. Ofwel zegt u dat u zich daar niet mee bemoeit en slingert u ons ook geen verwijten naar het hoofd. U blaast tegelijkertijd koud en warm en daar krijg ik de kriebels van.

De voorzitter: De heer De Clerck heeft het woord.

De heer Stefaan De Clerck: Ik begrijp de redenering niet. We hebben gevraagd om meer kunst en cultuur in de media. Dat bevestigt dat we daarover willen informeren en vinden dat erover kan worden gedebatteerd. Tussenbeide komen omwille van een waardeoordeel of een esthetisch oordeel en zeggen dat iets weg moet, is een standpunt en het verrast me ten eerste dat u dit steunt, mijnheer Verstrepen. Ik ben samen met u in nogal wat debatten aanwezig geweest. Het laatste wat u stelde, was dat er van bovenuit een verzet, een verbod of een totalitair ingrijpen zou komen. U bent echter de eerste om de vrijheid van meningsuiting te verdedigen.

De heer Jurgen Verstrepen: Absoluut. Ik vind het ook een vreemde discussie. U moet me ook geen woorden in de mond leggen, maar ik blijf deze boeiende discussie volgen.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: De collega's die zo oproepen om de vrije meningsuiting niet in het gedrang te brengen, vinden wel dat er kan worden ingegrepen op de inhoud van een artistieke creatie. Dit is een inconsequentie.

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer Caron, u luistert nooit, vorige keer ook niet. Ik denk dat u andere debatten in een andere commissie aan het volgen bent met een oortje. Wat vandaag gebeurt, houdt enig verband met wat vorige week is gebeurd. Vorige week werd in deze commissie een uitgebreide interpellatie gehouden over de KVS waarin een klein aspect van het stuk 'Massis the musical' werd aangekaart. Ik weet niet meer of ik heb gevraagd om in te grijpen. Als dat zo is, dan sta ik daar achter. (*Gelach*)

Mijnheer Caron, u hebt het elke keer zeer voorspelbaar over de ontaarde kunst. We zijn er weer met Hitler. Ik verwijs naar wat de grote politicoloog Leo Strauss heeft gezegd: als u er niet uitkomt, gebruik dan de stijlfiguur 'reductio at Hitlerum'. Herleid alles tot Hitler en je wint de strijd. Het verschrikkelijke is dat de herauten van de vrije meningsuiting het altijd hebben over de vrije meningsuiting voor zichzelf maar nooit voor een ander. Ik eindig met een citaat van de grote historicus Jean Delumeau, dat ik altijd gebruik in die context. Hij heeft gezegd dat de grootste vijanden van de vrije meningsuiting wel degelijk bestaan in onze contreien maar men vindt ze niet op die plaatsen waar men denkt ze te vinden. Men vindt ze bij degenen die zich er de grootste voorstanders van wanen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de resultaten van het bibliotheekonderzoek van de VUB in samenwerking met het Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Verstreken tot de heer Anciaux, Vlaams

Voorzitter

minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de resultaten van het bibliotheekonderzoek van de VUB in samenwerking met het Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken.

De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de meerderheid van de volwassen Vlaamse bibliotheekbezoekers is vrouwelijk, hoger opgeleid en jonger dan 60 jaar. Dit is een van de conclusies van het grootschalige bibliotheekonderzoek dat de onderzoeksgroep TOR van de VUB in samenwerking met het Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken, of VCOB, heeft uitgevoerd. Aan dit onderzoek namen 165 van de 309 openbare bibliotheken deel.

Er zijn nog meer conclusies uit het onderzoek naar voren gekomen. Zo bestaat het bibliotheekpubliek voor meer dan de helft uit hooggeschoolden. Werkenden en studenten zijn oververtegenwoordigd in vergelijking met de samenstelling van de Vlaamse bevolking. Hoewel zestigplussers een kwart van de Vlaamse bevolking uitmaken, is deze groep ondervertegenwoordigd. Slechts 13,6 percent van de zestigplussers brengt vaak een bezoek aan de bibliotheek. Gepensioneerden en lager opgeleiden vinden dus moeilijk de weg naar de bibliotheek, wat jammer is. Daarnaast blijkt uit het onderzoek dat 13,4 percent van de bezoekers die ooit in de bibliotheek zijn geweest, niet meer of nog zelden naar de bibliotheek komt. Bij de 18- tot 29-jarige bibliotheekgebruikers is dat zelfs 22 percent.

Een andere conclusie uit het onderzoek is dat de bibliotheekbezoeker een typisch winkelgedrag vertoont. Willen bibliotheken nog klantvriendelijker worden, dan moeten ze zich profileren als winkels en niet als cultuurinstellingen, zo staat te lezen in het onderzoek. Bibliotheken kunnen van de typische winkelcodes leren hoe je producten onder de aandacht brengt.

Volgens het VCOB kunnen deze eerste cijfers over het gedrag van de Vlaamse bibliotheekbezoekers de basis vormen voor de manier waarop de promotie, de productontwikkeling en de dienstverlening worden verzorgd. Naar aanleiding van de resultaten van dit onderzoek heb ik twee kleine vraagjes.

Mijnheer de minister, hebt u reeds kennis genomen van dit onderzoek, en zo ja, deelt u de conclusie dat een groot deel van de bevolking de weg naar de bibliotheek niet vindt?

Welke maatregelen zult u nemen om de toegankelijkheid van de gemeentelijke bibliotheken te verhogen zodat alle Vlamingen, en vooral de laaggeschoolden en gepensioneerden, de weg naar de bibliotheek zouden vinden? Dat is niet onbelangrijk om de ongeletterdheid die er toch nog bestaat bij de bevolking, teniet te doen.

De voorzitter: De heer Marginet heeft het woord.

De heer Werner Marginet: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, ik heb over hetzelfde onderwerp een paar weken geleden een schriftelijke vraag gesteld waarover ik niet zal uitweiden. Deze resultaten zijn niet echt een verrassing te noemen. De eerder uitgevoerde kleinschalige en vaak heel plaatselijke onderzoeken, vaak over de tevredenheid van de gebruikers van de bibliotheken, geven zowat dezelfde resultaten. Een algemene terugval zal zich vermoedelijk wel voortzetten, zoals ik uit de plaatselijke analyses heb vernomen, rekening houdend met de vele mogelijkheden die het internet te bieden heeft. Mijnheer de minister, hebt u er een zicht op hoeveel gepensioneerden de weg naar het internet hebben gevonden? Zou dit mede bepalend kunnen zijn voor het lagere aanwezigheidscijfer van die groep?

Ik heb navraag gedaan bij enkele centra voor naschoolse vorming, avondonderwijs enzovoort. Dat leerde me dat er tal van computercursussen worden georganiseerd voor de gepensioneerden en dat deze cursussen door deze groep ook druk worden bevolkt. Dit kan hiermee misschien te maken hebben.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, geachte leden, ik heb inderdaad kennis genomen van het gebruikersonderzoek van de TOR-groep en het steunpunt VCOB. Het onderzoek is een rechtstreeks gevolg van de nieuwe aanpak die het decreet op het lokaal cultuurbeleid voorstaat. Bibliotheken worden veel minder op formele normen beoordeeld, maar aan hen wordt ook gevraagd beleidsplannen op te maken voor een langere periode. Belangrijk bij beleidsplanning is dat doelstel-

Anciaux

lingen kunnen worden gemotiveerd vanuit stevige analyses over de bestaande situatie.

Bovendien is ook voor deze sector een voortdurende zorg voor publieksverbreding en -verdieping essentieel. Het is dan ook duidelijk dat de vraag naar gebruikersgegevens sterk toenam. Bibliotheken willen weten wie hun bezoekers zijn, hoe zij hen nog beter kunnen bedienen en hoe zij kunnen zoeken naar mensen die ze nog niet bereiken. Ik vind dit een zeer gunstige evolutie.

Het Vlaams Centrum voor Openbare Bibliotheken heeft de opdracht om bibliotheken strategisch te ondersteunen. Samen met de onderzoeksgroep TOR van de VUB werd dan ook een grootschalig onderzoeksproject opgestart. Daaraan namen 165 bibliotheken deel, met een totaal van 32.041 bibliotheekbezoekers.

Dit project bestaat uit drie fasen. De eerste fase is net afgerond. In deze fase krijgen de bibliotheken een overzicht van wie gebruik maakt van de bibliotheek, hoe men ervan gebruik maakt en de tevredenheid van de gebruikers. In een tweede fase zal deze informatie worden gekoppeld aan het uitleengedrag van de respondenten. Ten slotte worden in een uitgebreid Vlaams rapport alle verzamelde data geïntegreerd, gecombineerd en dieper geanalyseerd. Pas in deze fase kunnen we een juiste inschatting maken over de beleidsrelevante gegevens.

Het is correct dat nog steeds een groot deel van de bevolking de weg naar de bibliotheek niet vindt. Uit het onderzoek blijkt zelfs meer: een groot deel van de bibliotheken vindt moeilijk de weg naar specifieke bevolkingsgroepen. Dit moet dan ook een voortdurende zorg zijn. Toch wil ik vooral benadrukken dat de bibliotheek wellicht de meest laagdrempelige overheidsvoorziening in Vlaanderen is. Het gaat om een zeer fijnmazig netwerk, in dikwijls aantrekkelijke locaties en met gunstige openingsuren. De vriendelijkheid en hulpvaardigheid van het personeel verdienen een pluim. De tevredenheid bij de gebruikers is zeer groot. De bibliotheek in Vlaanderen is dus niet in crisis. Integendeel, zij houdt zeer goed stand in een omgeving die steeds digitaler wordt en waarin 'ontlezing' nog steeds een zorg is. Het nieuwe decreet, samen met een aantal specifieke maatregelen, wil helpen om de bibliotheken in de 21e eeuw binnen te leiden.

Het bibliotheekbeleid is een gedeelde verantwoordelijkheid tussen de drie overheidsniveaus: de gemeenten als organisator van hun eigen bibliotheekvoorzieningen en de provincies en de Vlaamse Gemeenschap om te ondersteunen en te stimuleren. Dat samenspel is zeer belangrijk.

Wat de laaggeschoolden en ouderen betreft, heeft het decreet op het lokaal cultuurbeleid een context gecreëerd om hieraan nog beter te kunnen werken. Uit het onderzoek kunnen we immers voorzichtig concluderen dat een grote groep van de gebruikers nog steeds de bibliotheek bezoekt voor zijn core-business, met name om een boek te ontlenen. Hij brengt er relatief weinig tijd in door en vindt zijn weg wel doorheen de rekken.

Voorlaaggeschoolden en ouderen zouden graag wat langer blijven en wat meer in contact komen met de bibliotheekmedewerkers. We proberen aan dat aspect dan ook te werken. Ten eerste proberen we de bibliotheek sterker te positioneren als een kruispunt in het cultureel landschap in de gemeente. In uw eigen stad is dat heel uitdrukkelijk gebeurd, mijnheer Verstreken.

Ten tweede proberen we de rol van de bibliotheek als informatiebemiddelaar te verruimen. Ik denk concreet aan de concepten voor leerwinkels en vrijetijdswinkels waaraan op dit moment wordt gewerkt en waarin de bibliotheken een plaats hebben.

Ten derde maken we het mogelijk dat in het personeelsbeleid werk wordt gemaakt van een grotere diversiteit in achtergronden en opleidingen, zodat bijvoorbeeld ook meer agogisch geschoolde mensen in dienst kunnen worden genomen.

Ten vierde vermelden we in het decreet dat een van de parameters van een beleidsplan net de inspanningen zijn die worden geleverd voor doelgroepen die moeilijker te bereiken zijn.

Ten vijfde zal er een grote centrale catalogus worden ontwikkeld. Daardoor kan het routinewerk van het catalogiseren worden gecentraliseerd en kunnen de plaatselijke bibliotheken meer tijd vrij maken voor de dienstverlening en andere activiteiten.

Tot slot nemen we vanuit de administratie en het VCOB mee een trekkersrol op voor innovatieve

Anciaux

projecten die ervoor zorgen dat er meer personeels-tijd vrij komt. Zo wordt op 1 februari in Turnhout een zelfbedieningsbalie geopend. Deze technologische vernieuwing zal ervoor zorgen dat binnen eenzelfde personeelsbestand de openingsuren met niet minder dan 25 percent zullen toenemen en de aanwezigheid van informatiebemiddelaars zelfs met 50 percent.

Een andere vaststelling van het onderzoek is dat een groot deel van de gebruikers voor de eerste maal kennismakt met de bibliotheek via de school. Hier wordt de voedingsbodem gelegd voor latere, blijvende participatie. Het steunpunt VCOB heeft samen met de Canon Cultuurcel het samenwerkingsverband 'School en bibliotheek' opgestart om hier nog meer en beter rond te kunnen samenwerken.

Ik ben ervan overtuigd dat de uiteindelijke resultaten van dit onderzoek ook op het landelijk niveau zullen worden aangewend om concrete acties op te zetten. Ik denk bijvoorbeeld aan de promotiecampagnes in het kader van de bibliotheekweek, maar evengoed aan specifieke leesbevorderingsinitiatieven.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord. Het samenspel van de drie niveaus is inderdaad belangrijk. We moeten in de toekomst bibliothecarissen stimuleren om nog meer mensen naar de bibliotheek te lokken. Ik kijk ook uit naar het uitgebreid Vlaams rapport waarvan sprake in uw antwoord.

En is inderdaad een gunstige evolutie, dat zie ik ook in mijn eigen stad. Elke dag komen er meer dan 1.000 mensen over de vloer. Er is echter nog altijd een grote groep die we moeilijk kunnen bereiken. Het gaat dan inderdaad over laaggeschoolden en gepensioneerden.

Ik raad iedereen aan om het project Ongeletterdheid eens te bekijken op de website www.zandletters.be. De activiteiten rond dit project vinden plaats in de bibliotheek van Oostende, in samenwerking met de vzw Link uit Leuven. Bij deze nodig ik de leden van deze commissie uit om een be-

zoek te brengen aan de bibliotheek van Oostende, eventueel gekoppeld aan een ander cultureel project in Oostende.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Deckmyn tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de oprichting van een nationaal sportcentrum in Tubeke

De voorzitter: Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Deckmyn tot de heer Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de oprichting van een nationaal sportcentrum in Tubeke.

De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, de Koninklijke Belgische Voetbalbond heeft al een tijdje de intentie om een nationaal sportcentrum op te richten in Tubeke. In het kader van dit initiatief tracht de KBVB federale en gemeenschapsgeld te verkrijgen om dit mee te financieren. Daar sport een gemeenschapsmaterie is, gaat dit initiatief regelrecht in tegen deze logica. Overheidssubsidies voor sportinitiatieven zijn immers een gemeenschapsbevoegdheid.

Mijnheer de minister, naar aanleiding van deze feiten wil ik u de volgende vragen stellen. Bent u hiervan op de hoogte? Wordt de Vlaamse Regering reeds aangesproken door de KBVB over dit initiatief? Zo ja, is de Vlaamse Regering bereid dit initiatief te ondersteunen, en voor welk bedrag? Weet u wie de partners zijn voor deze investering? Weet u of er naast de KBVB nog andere federaties bij dit initiatief betrokken zijn?

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, ik heb terzake navraag gedaan bij mijn administratie Bloso. De KBVB begint inderdaad met de bouw van een nationaal sportcentrum in Tubeke. De werken zouden aanvangen in maart 2005 en beëindigd moeten zijn in juni 2006. Wat sportinfrastructuur betreft, omvat dit sportcentrum vijf openluchtvoetbalterreinen en één overdekt voetbalveld.

Anciaux

Er is eveneens in een hotelcomplex voorzien met seminarieruimten, administratieve lokalen en aangrenzende sportlokalen, zoals kleedkamers, douches, sauna's, fitnessruimtes, enzovoort. Dit sportcentrum krijgt meerdere functies: enerzijds zal het dienst doen als nationaal trainingscentrum voor de verschillende nationale ploegen – voor jeugd en volwassenen – en anderzijds zal het fungeren als opleidingscentrum voor de kaderopleiding voetbal.

De KBVB zal hiervoor eveneens de clubverantwoordelijken uitnodigen om hen te informeren en te coachen over de voetbalvisie van de KBVB. De KBVB heeft voor dit project gronden in erfdiensbaarheid verkregen van de provincie Waals-Brabant. De KBVB heeft op eigen initiatief aanpalende grond gekocht in Halle, dus in de provincie Vlaams-Brabant. Dit project wordt door meerdere partijen gefinancierd. Voor de uitbouw van de sportinfrastructuur werd een gemengde vzw opgericht, waarin zowel de KBVB als de Waalse Gemeenschap participeren en elk 200 miljoen frank bijdragen. Voor de uitbouw van het hotelcomplex werd een overeenkomst afgesloten met een privé-investeerder.

De Vlaamse Regering heeft blijkbaar niet gereageerd op een schriftelijke vraag van de KBVB in 1995 om te participeren aan dit project. Er zouden wel contacten zijn met de nationale rugbyfederatie om te participeren aan dit initiatief.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mijnheer de minister, ik dank u voor uw antwoord.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 11.33 uur.*

HANDELINGEN

De handelingen zijn het woordelijk verslag van de plenaire vergaderingen en van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg.

Ze worden in twee edities uitgegeven:

- de eerste, met witte kaft, bevat de handelingen van de plenaire vergaderingen;
- de tweede, met witte kaft en met bovenaan links de letter C met een chronologisch volgnummer, de vermelding van de commissie met het volgnummer van de vergadering per commissie, bevat de handelingen van de in openbare commissievergaderingen gehouden interpellaties en vragen om uitleg. Per commissie en per vergadering wordt een editie van de handelingen uitgegeven.

FIN : Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
SFIN : Subcommissie voor Financiën en Begroting
BRU : Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
BIN : Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Bestuurszaken, Institutionele en Bestuurlijke Hervorming en Decreetevaluatie
WON : Commissie voor Wonen, Stedelijk Beleid, Inburgering en Gelijke Kansen
BUI : Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme
OND : Commissie voor Onderwijs, Vorming, Wetenschap en Innovatie
CUL : Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
WEL : Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
ECO : Commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie
SWAP : Subcommissie voor Wapenhandel
LEE : Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
SLAN : Subcommissie voor Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid
OPE : Commissie voor Openbare Werken, Mobiliteit en Energie

